

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 6. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 sv. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 sv. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zvezdov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inštaratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in strošljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorje.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-20, za pol leta Kren 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naredel dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik koncesije lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Polno-hranilni račun št. 241-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 27. Deželni zbor je nadaljeval proračunsko razpravo. Potem ko je govorilo več govornikov, je bila debata odgodjena na jutri.

Audijence.

BUDIMPEŠTA 27. (Ogr. biro). Cesar je delil danes ob 10. uri predpoludne splošne audijence. Ob eni uri popoldne je vsprejel vladar v posebni avdienci pri dvoru akreditiranega siamskega odposlanca v Berlinu. Odposlanec je izročil svoje poverljivo pismo.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 27. Vlada je predložila skupščini zakonski načrt o proračunskem provizoriju za mesec marec.

Demisija srbskega vojnega ministra.

BELIGRAD 27. — Vojni minister Gojković je podal danes demisijo.

BELIGRAD 27. Predpoludne poluradno razglašena demisija vojnega ministra Gojkovića je bila opoludne zopet preklicana. V političnih krogih se govori, da je ta demit pripisati dejstvu, da bo ministerstvo še le popoldne sklepalo o odstopu vojnega ministra.

50. rojstni dan bolgarskega carja.

KOBURG 27. Bolgarski car Ferdinand je s spremstvom došel semkaj. Včeraj ob 8. uri zjutraj je bila v rakvi katoliške cerkve maša zadušnica za roditelje bolgarskega carja Ferdinanda. Potem je bila v katoliški cerkvi slovesna maša, na kateri je bil car, častniški zbor in oblastni. Povodom 50-letnice rojstnega dne je magistrat mesta Koburg izročil carju čestitko.

Odstop francoskega ministerstva.

PARIZ 27. Demisija Briandovega kabineta je oficijelno razglašena. — Členi kabineta so se sestali ob 2. uri popoldne na posvetovanje, ki je trajalo eno uro. Nato je ministerki predsednik Briand predložil predsedniku Fallieresu ostavko kabineta, ki je bila vsprejeta.

Parnik se potopil. Mnogo ljudi utonilo.

CARIGRAD 27. Parnik „Hurriet“, ki se je potopil severno od Gedde, je vozil 300 oseb, to je, 600 romarjev, 180 vojakov in 20 potnikov I. razreda. Večina potnikov je utonila.

Kuga.

KVANGČENSU 26. V zadnjih 24 urah je umrlo tukaj za kugo 75 oseb. Dovažanje blaga iz vasi je prepovedano. Trgovina počiva popolnoma. Določeno je, da se bodo vsaki teden sestali na posvetovanje ruski, japonski in kitajski zdravniki.

Berlin 27. Državni zbor je nadaljeval drugo čitanje vojaškega proračuna.

Pariz 27. Danes se je ob ogromni udeležbi vršil pogreb vojnega ministra generala Bruna. Popreba so se udeležili predsednik Fallieres, ministri in diplomatični zbor. Ministerski predsednik Briand je imel žalobni govor. Truplo so potem prepeljali na kolodvor.

Rim 27. Umrli je senator general Dom. Primerano.

Petrograd 27. V paviljonu drsališča pri Simeonovem mostu, kjer je prenočilo 20 delavcev, se je prevrgla svetilka, vsled česar je nastal ogenj. Petnajst oseb je zgorelo.

Delegacije.

Plenarna seja avstrijske delegacije.

BUDIMPEŠTA 27. Seja je bila otvorjena ob 11:30 dopoludne. Zbornica je prešla takoj na dnevni red in vsprejela proračun skupnega finančnega ministerstva. Nato je bil vsprejet proračun skupnega najvišjega računskega dvora. Sledila je razprava o bosanskem kreditu.

Del. Fon je otvoril razpravo. Delegat Tresić-Pavičić je predlagal resolucijo, glasom katere naj skupno finančno ministerstvo takoj stori potrebne korake, da skupno z bosansko-hercegovskim deželnim zborom izvede revizijo ustave in določi, na kak način naj bo ta deželni zbor zastopan v delegacijah. Izrazil je željo, naj bo tudi Bosna deležna vseh skupnih carinskih dohodkov. Pritoževal se je, da služijo vse železnice v Bosni edino-le ogrskim interesom. Tendence madjarizacije se uveljavlja povsod in govornik se boji, da pušča avstrijska vlada Madjarom svobodno roko proti dozdavnim koncesijam. Kar se tiče trializma, ki bi zelo mnogo koristil v utrjevanju habsburške monarhije, so kajpada sovražniki te ideje sedaj močnejši, nego nje pristaši. Toda ni je sile, ki bi zamogla za

večne čase preprečiti združitev jugoslovanskih dežel.

Govornik je omenil izvajanja dr. a Kramafa o vedenju Srbov v bosanskem deželnem zboru in rekel, da ga je izjava Srbov najneprijetneje presenetila. Velika večina hrvatskega naroda vidi v Srbih brate. Čehi se zelo motijo, če menijo, da bi trializem oviral njihova politična stremeljenja. Nemci niso tako naivni, da bi dali moč iz rok. Čehi pa nimajo povoda bati se trializma, kar bi Srbi in Hrvatje v trialističnem državnem ozemlju povspesovali slovanske interese.

Del. Gol se je obširno bavil z vprašanjem zgodovinskih pravnih zahtev Ogrske na Bosno in Hercegovino. Govornik se strinja s tem, da se to vprašanje ne razvije prezgodaj, vendar ne sme to vprašanje najti Avstrije popolnoma neupravičeno.

Seja je bila nato prekinjena do 3. ure popoldne. Ko je zopet pričela seja je povzel besedo del. Seliger in naglašal, da zastopajo socijalni demokratje temeljito stališče, naj se stvari Bosne in Hercegovine ne urejujejo v delegacijah, marveč v bosanskem deželnem zboru. Očital je vladi, da ne izpolnjuje svojih dolžnosti na polju socijalne zakonodaje.

Govornik je rekel, da bo možno konečno ureditev državno-pravnega vprašanja Bosne in Hercegovine rešiti le s popolno preuredbo ustave monarhije.

Del. Oberleithner se je pritoževal o zatiranju Nemcev v Bosni in Hercegovini, ter zahteval od finančnega ministra, da se mora zavzeti za to nemstvo.

Del. knez Schwarzenberg je predlagal resolucijo, naj vlada „študira“ vprašanje, kako bi se dalo ustavo za Bosno in Hercegovino tako predelati, da bi Bosna in Hercegovina sodelovali tudi pri upravljanju skupnih zadev.

Nato je bila seja odgodjena na jutri.

Vojni odsek.

BUDIMPEŠTA 27. — V današnji seji vojnega odseka se je razpravljalo o nujnem predlogu kršč. socialcev glede razdelitve dobav za vojno mornarico. Sprejeta je bila resolucija, s katero se vojno upravo pozivlja, da ne sme naročiti na Ogrskem več vojnega materiala, nego kolikor to spada, na ogrsko državno polovico na podlagi kvote.

Seja je bila na to zaključena.

Ogrska delegacija.

BUDIMPEŠTA 27. Ogrska delegacija je pričela na današnji seji razpravo o mornaričnem proračunu.

Proračun je bil sprejet v podlago podrobnih razprav.

Po pasivni rezistenci.

Piše dr. Otokar Rybář.

Na zadnjem shodu pol. društva „Edinost“ sem konstatiral, da je danes, v dobi splošne volilne pravice, veliko nevarneje govoriti resnico svojim volilcem, nego najvišim mogočnikom v državi, in da mora imeti veliko več poguma tisti, ki hoče k javnosti odkritosrčno govoriti, nego tisti, ki pod zaščito imunitete bodi tudi z najsurovejšimi psovskami napada ministre, ali celo krono.

Komaj je minolo od tega mojega izreka štirinajst dni in že sem moral resničnost istega okusiti na svoji lastni koži. Moj prvi govor v pododseku za službeno gramatiko in dotična resolucija glede pasivne rezistence uradnikov v Trstu sta izzvala take napade na moje osebo, kakor da sem zagrešil najhujše izdajstvo na svojem narodu. Podtikali so mi najpodlejšše namene, a najblažja graja je bila, da moj nastop ni bil oportun.

Baviti se hočem le s tem zadnjem očitanjem, ker bi le sebe samega ponižal, ako bi hotel tudi le z eno samo besedo odgovoriti na prvo sumničenje.

Kdor zahteva od poslanca, naj uravnava svoje postopanje po ozihih na oportunist, na primernost, ali jasneje rečeno: po ozihih na koristi, ki bi jih mogel nastop donesti v vsakem pojedinem slučaju, ta mora najprej jasno in nedvoumno odgovoriti na vprašanje: komu na korist naj uravnava svoje postopanje? Ali se ima poslanec ozirati na svoje koristi, ali pa na koristi svojih volilcev, oz. koristi javnosti? V dvojnem oziru je namreč oportunizem možen: oportunizem za stvar, to je oportunizem v izbihi sredstev v dosego resničnih koristi za javnost, ali pa oportunizem za lastno osebo, to je: ozir na lastno popularnost.

Na vprašanje, ali se ima poslanec ozirati na javno korist ali pa na lastno priljubljenost, se bode v teoriji odgovor gotovo glasil, da ima poslanec brez pomisleka

žrtvovati tudi svojo popularnost, če s svojim nastopom koristi stvari sami. V praksi seveda so ravno najglasnejši radikalci mnogokrat največji oportunisti v slabem pomenu te besede. Iz strahu, da izgubijo popularnost, hujskajo in kričijo naprej, akoravno so v svojem srcu prepričani, da s tem škodujejo interesom, ki bi jih morali zastopati in pospeševati. Taki politiki pa takoj presedlavajo s svojim prepričanjem, ako se jim zdi, da se je mnenje velike mase začelo gibati v drugi smeri.

Kako sem imel jaz postopati v konkretnem slučaju? Ali sem se imel res udati ozirom na oportunist, to je: ozirom na lastno popularnost?

To bi bilo za-me prav lahko in tudi zelo prijetno. Kak aplavz bi bil jaz žel na zadnjem shodu uradnikov v gledališču Rossetti, ako bi bil izjavil, da je pasivna rezistenca edino sredstvo, ki more uradnike dovesti do cilja, in ako bi jim bil v radikalnih frazah obljubil, da bodo tudi poslanci njihov upor z vsemi močmi podpirali! Ali bi ne bilo za-me prav komodno, če bi bil v takem smislu sestavljeno resolucijo stavil v prej omenjenem pododseku?

Ali bi pa to bilo tudi prav in pošteno?

Po mojem mnenju je naloga poštenega poslanca, da v kritičnem momentu opozarja na zle posledice, da svari, da pred vsem govori resnico. In na čast vsem tržaškim poslancem, brez razlike strank, bodi tu konstatirano, da so oni še pred izbruhom pasivne rezistence voditelji uradniškega gibanja v zaupnih pogovorih opozarjali na različne momente, ki so zlasti v sedanjem času govorili proti postopanju, zahtevanemu od velike večine uradnikov.

Ali ni bilo dovolj značilno, da se na shodu v gledališču Rossetti nobeden navzočih poslancev ni oglasil za besedo in da uradniški poslanec kar' eksohen dr. Pitacco sploh ni prišel na shod?

Poslanci so se, dobro poznavajoč razmere in razpoloženje na Dunaju, zavedali resnosti položaja in svoje velike odgovornosti; uvideli so, da se tako resna stvar ne sme fruktificirati v strankarske namene, akoravno je bil slučaj v tem oziru zelo vabljiv in je žalibog zavel tudi precejšen del tržaškega tiska do takega hujskanja, kakor ni bilo prijetno niti voditeljem uradniškega gibanja.

Svarila poslancev niso imela vspeha: nejevolja uradnikov nad cincanjem vlade, obnemoglost nasproti vedno naraščajoči draginji, je morala dobiti izraza v javnosti; reakcija proti zanemarjanju gmočnih interesov tržaških uradnikov se ni dala več zadržati. Prišlo je do „dela po predpisih“ z znanimi kvarnimi posledicami za javni promet.

Kdor sam živi v Trstu in sam čuti grozno draginjo, ta se temu izbruhu nejevolje uradnikov ni čudil; ta ga je umel in spoznal opravičenim. Saj je ne samo vse prebivalstvo Trsta s svojimi simpatijami iz početka stalo na strani uradnikov, temveč tudi najvišji voditelji lokalnih uradov so se večinoma vzdrževali vsacih represalij.

Drugače je bilo razpoloženje na Dunaju in v drugih mestih naše monarhije.

Takoj po svojem prihodu na Dunaj (v ponedeljek 20. tek. m.) sem se moral prepričati, da je ne samo vlada pripravljena iti do skrajnosti in vporabiti vsa sredstva, da reši svojo, itak zelo dvomljivo „avtoriteto“ in vduši gibanje v Trstu, temveč da je tudi javno mnenje gibanju neprijazno. Zlasti poslanci so dajali razumeti na nedvomnem način, da gibanje ne odobravajo. O vzrokih, v kolikor smejo v javnost, hočem doli govoriti. Časopisi so se na zunaj držali večinoma rezervirano, posamični časnikarji pa so v privatnih pogovorih neprikrito izražali svoje pomisleke o umestnosti gibanja.

V takem položaju je bilo za-me jasno, da je treba z resnico v javnost in ob enem omogočiti uradnikom kolikor možno časten zaključek započete gibanja. Gotovo bi bilo bolj popularno, ako bi bil jaz v pododseku držal ginljiv govor o draginji v Trstu in pustil, da uradniki glede resničnega položaja ostanejo še naprej v zmoti.

Tako postopanje pa smatram jaz za brezvestno in nevredno pravega zastopnika ljudskih interesov. Iz mojega govora in iz resolucije so po mojih namelih imeli uradniki razumeti — in, kakor sem spoznal drugi dan iz pogovora z voditelji gibanja, so tudi razumeli — da imajo poslanci namen uradnikom pomagati, da je pa to po tisti poti, ki so jo nastopili tržaški uradniki, vsaj v sedanjem momentu nemogoče. Resolucija je morala biti kompromis mej željo pomagati uradnikom in neprijaznim razpoloženjem javnosti. Le na tak način je bilo možno, da je bila resolucija sprejeta eno-

glasno, da je torej moglo zanjo glasovati pet poslancev-uradnikov in tudi zastopnik socijalne demokracije. To glasovanje je menda najboljši dokaz, da so vsi smatrali resolucijo za primerno taktično položaju.

Kar se pa ni dalo javno povedati, to sva drugi dan — v sredo — dr. Pitacco in jaz z vso odkritosrčnostjo razložila na sestanku uradniških zaupnikov. Najino poročilo je prepričalo vse, tako, da bi bili vstavljenje rezistence sklenili še tisti večer, da niso zastopniki železničarjev izjavili, da ne morejo privoliti brez posvetovanja s člani svojih organizacij.

Vseh razlogov, ki smo jih navedli, ne morem tu ponavljati, ker velik del sploh ne spada v javnost; dva glavna pa lahko priobčim, ker se je povsod govorilo o njima v poslanskih in uradniških krogih. V prvi vrsti so povdarjali namreč od več strani, da sredstvo, ki se ga poslužujejo uradniki, ne škoduje toliko vladi kolikor občinstvu in da je jako nevarno razburjati davkoplačevalce, ko bodo na vse zadnje morali vendar-le davkoplačevalci plačevati one višje stroške, ki jih bo zahtevalo povišanje uradniških plač. Neki poslanec na Dunaju je kar očito izjavil, da se ljudstvo začneja pritoževati ne samo proti vedno naraščajočim vojaškim zahtevam, temveč tudi proti neprestano množnim stroškom za uradnike, in je še posebej povdarjal, da ima Avstrija mej vsemi državami razmeroma največje število javnih uradnikov.

Drugi razlog pa se tiče službene pragmatike. Od mnogih strani in (kakor so nekateri poslanci meni zatrjevali) celo z uradniških krogov se je opozarjalo, da bodo vlada in reakcionarni elementi v razpravi o službeni pragmatiki, izrabljali tržaške dogodke, v svrhu, da se laglje uprejo vsem z boljševalnim predlogom. — In to se je tudi v resnici že zgodilo.

Zaupniki uradnikov so — in zato jim bodi najprisrčnejše priznanje in hvala — uvaževali, kako škodo provzroča njihovo gibanje tržaškemu prebivalstvu in so svoje stanovske interese začasno podredili interesom splošnosti. S tem so si oni pridobili novo pravico do vpoštevanja svojih opravičenih zahtev, ki ne izginejo več z dnevnega reda.

V nasprotnem slučaju bi bila morda rezistenca trajala še dalj časa, ali koliko žrtve bi bila ista zahtevala! Koliko discipliniran, premeščenj itd. bi se bilo usulo na uradnike in koliko škode bi bilo imelo trž. prebivalstvo!

Ako pomislim to, potem ne obžalujem, da sem imel dovolj poguma vstavljeni se skušnjavi, da bi si z demagoškimi frazami pridobil hipno popularnost, in da mu raje očito povedal resnico, četudi je bila v prvem hipu nekoliko grenka.

Po mojem mnenju se pošten poslanec nima laskati ljudstvu, temveč ima eventualno nastopiti tudi proti javnemu mnenju, ako je isto neopravičeno ali zgrešeno. Poslanec ima biti demokrat in ne — demagog. Teh načel se bom držal, dokler bom še nosil breme poslanstva, kar, upam, ne bo več dolgo trajalo.

Te besede so zapisane za tiste, ki so blage volje; kdor pa, sodeč po sebi, vidi v svojem bližnjiku, izlasti pa v poslancu, le koristolovca, za tistega je škoda za vsako besedo, ker se noče dati poučiti in še manjše prepričati.

Pred 100 leti in danes.

Vsi časopisi se pečajo te dni z dogodki, ki so se odigrali pred 100 leti in ki so imeli za posledico državni bankerot. Vojne, slabo državno gospodarstvo in slabe letine so privedle državo na rob propada. Država si je pomagala iz zadrege z izdajanjem papirnatega denarja, katerega pa je bilo kmalu toliko, da že ni imel skoro nikake veljave več. Kako zelo je padel v oni dobi državni kredit, dokazuje dejstvo, da je bilo treba za en srebrni goldinar 14 papirnatih! Konečno je bila vlada prisiljena storiti konec negotovosti in storila ga je s tem, da je izdala za stari papirnat denar novega, tako, da je dobil za pet starih bankovcev enega novega. Seveda tudi ti novi bankovci niso bili enakoveljavni starim, temveč je srebrni goldinar še vedno veljal dvakrat več, nego papirnat.

Trebalo je čelega stoletja, predno so bile zacelejene rane, ki so jih prizadejale Avstriji gori omenjene nadloge, to tembolj, ker so se k gori omenjenim pridruzevale vedno še nove nadloge. Posledice, ki jih je rodilo slabo gospodarstvo, pa avstrijskih mogotcev nikakor niso izučile toliko, da bi krenili na drugo pot, temveč so nadaljevali gospodarstvo po starem kopitu. Okoli leta

1830 je imel cesar Franc I. pametnega finančnega ministra, ki je rekel, da bo država, če se bo nadaljevalo s takim gospodarstvom, zopet morala napovedati bankrot. Cesar Franc I. je pa odgovoril: „Saj to ne bi bila nikakoli nesreča. Če napove država bankrot, je le tako, kakor če falira pošten trgovec. Samo treba gledati, da posameznik se izgubi preveč.“

Tedaj so vladali taki nazori, zato se pač ne smemo čuditi, če ni hotel priti red v državne finance in državno gospodarstvo. Roko v roki s slabim gospodarstvom je šla politična reakcija, ki je slavila od padca Napoleona naprej prave orgije in ki je končno dovedla do revolucije leta 1848. Potem so sledile vojne leta 1859 in 1866. V obce ni monarhija v minulemu stoletju takorekoč nikdar prišla iz katastrof. Konečno se je vendar posrečilo, da je prišlo ravnotežje v državno gospodarstvo. Državni kredit se je dvignil in s tem vred se je dvignilo tudi splošno blagostanje.

Ali, kakor da je nad monarhijo prokletstvo, ki ne dopušča, da bi nesrečna dežela prišla do stalnega mirnega razvoja. Prišlo je do gospodarskega boja s Srbijo. Posledice temu boju so se kazale v dveh smereh. Na eni strani je poskočila cena živil, na drugi strani je ostalo mnogo ljudi brez kruha. Potem je prišla aneksija. Računa, koliko je stala ta Aehrenthalova politika, še danes ni. A ne pogrešimo veliko, če računamo troške aneksije na milijardo kron. Kje naj vzamemo to milijardo? Deloma so bile zato spraznjene državne blaginje, deloma je bilo to pokrito z državnimi zadolžnicami v znesku 220 milijonov kron, deloma z denarjem, ki je bil vzet iz poštne hranilnice kakor nezaložen državni dolg. Koliko znaša druga svota, to vemo — koliko znašata prva in zadnja svota, pa razum finančnega ministra ne zna nihče.

Vsekako pa čutimo posledice na vseh koncih in krajih. Koliko javnih del čaka na izvršitev, ker ni denarja v državnih blaginjah!! Zato so delavci brez dela, trgovci in obrtniki brez zaslužka. Na posledicah pa mora trpeti celokupnost ljudstva in splošno blagostanje.

Kako neugodne so danes avstrijske državne finance, se more najbolje soditi po kurzi državnih papirjev. Mej tem, ko znaša današnji kurz italijanske 3 in pol odstotne državne rente 103, iznaša kurz 4 odstotne avstrijske državne rente 93! Z drugimi besedami: dočim plačuje Italija od svojih državnih dolgov 3,40%, mora plačevati Avstrija 4,30%! To govori dovolj jasno!

Primerjajoč razmere pred sto leti z današnjimi razmerami, moramo priti do zaključka, da so si te razmere slične v marsičem. Kakor pred sto leti, se čuti tudi danes na vsej črti splošno gospodarsko stisko, s katero gre vsopredno dan za dnevom večja draginja živil in drugih za življenje neobhodno potrebnih predmetov. Le še ena nesrečna vojna, pa bi bil tu polom, kakoršen je bil oni pred 100 leti.

Italijanska strahovlada v Istri in c. kr. vlada.

Iz Dekani.

Kakor je bilo v Vašem cenj. listu že objavljeno, noče deželni odbor istrski odobriti proračuna za l. 1911 — 14 slovenskim občinam. Zakaj da je dež. odbor to naredil, to je obrazložil deželni odbornik Salata v časopisu „Vita autonoma“, ki ga izdaja menda dež. odbor. Med drugim navaja poročevalec nekako bahato, da potem, ko so bili odobreni proračuni italijanskih občin, je prišel moment, ko so se spomnili italijanski odborniki, da ni bil predložen v najvišje potrjenje proračun občine Pula, oziroma sklep mestnega sveta za najem večjega posojila, a to v skladu s pravicami slovenskih odbornikov, katere da sta se poslužila takozvanega „veto“ ex § 32 dež. pravilnika. Poročevalec pa ne govori o tem, zakaj sta bila naša odbornika primorana to storiti?

To sta morala storiti, ker toliko deželni glavar, kolikor župan mesta Pule, vključno s tem, da sta podpisala obvezo, da se ustanovi v Puli hrvaška šola, nočeta sedaj nič slišati o tem, in njima pri tem činu sekundira naša „pravična“ vlada, ki je temu dogovoru kumovala.

Nadalje razlaga poročevalec, kake posledice utegnejo nastati radi tega, ako se ne dovoli posojila mestu Pula in kakšno škodo bodo trpele one slovenske občine, katerih proračuni niso bili odobreni. Navaja med drugim, da so se nekatere slovenske občine v stvari proračuna obrnile naravnost na c. k. namestništvo v Trst, a da je slednje, sledeč zakonu, odstopilo te pri tožbe deželnemu odboru kakor edino pristojni oblasti za rešenje tega vprašanja. Dobro! C. k. vlada nima toliko moči, da bi prisilila deželni odbor istrski, kateri protizakonito in kljubovalno zavlačuje odobrenje proračunov slovenskih občin. Ali ta c. k. vlada naj ima pred očmi tudi posledice te svoje obnemoglosti. Slovenske občine ostanejo res brez proračuna in posledno tudi brez dohodkov, a tudi vlada se bo morala

obrniti na deželni odbor istrski, oziroma na italijanske odbornike, naj oni opravljajo posle prenešenega delokroga, posle, ki jih vrše sedaj občine brezplačno in ne z malimi stroški. Vsi prizadeži občinski zastopi bodo morali radi neodobrenega proračuna ali zapreti občinske urade, ali pa najeti posojila. — Najpametnejše bi bilo, ako bi zaprli občinsko „boto“ in da ne bi odgovarjati na nobeden dopis, naj ga pošlje pa ta ali ona oblast. Občine pač nimajo potrebe, da se radi kapricioznosti italijanskih odbornikov, zadolžujejo. Svoje imetje bodo že same upravljale na ta ali drugi način.

C. k. vlada pa si s tem, da niti ne gane, da bi odstranila nezakonitosti in zakonolomstva laške „signorije“ istrske, zdaj spricevalo obnemoglosti, ali pa uživa materinsko veselje nad svojimi benjamini.

Tužna Istra.

(Priobčuje deželni poslanec V.).

II.

Naša dežela ima skoraj izključno agraren značaj. Iz tega sledi in izvira važnost kmetijskega stanu. Z žalostjo moramo konstatirati dejstvo, da se ljudstvo izseljuje, ker ga domovina ne more preživljati. Ustvariti bi bilo torej take predpogoje, da se ljudstvu ne bo treba izseljevati, to je: da ako bo imelo s čim preživljati se dostojno v lastni domovini.

Že na obrazu poznaš našemu ljudstvu, da — trpi. Večinoma so mrtvih oči, potrti in globoko zamišljeni. Ne smemo se čuditi, ako se primerjajo prepogosti slučaj, da začenja ta ali oni krasti, goljufati, tiho tapiti in beračiti! Sila kola lomi! — temu ne odpomore niti strah pred peklom, niti strah pred policijo. Večina gospodarjev — če ne že kmalu vsi — je zadolžena čez glavo, tako, da jim je rešitev absolutno nemožna, ako jih oni faktorji, ki so poklicani v to, ne rešijo z umestnimi napravami. In s tem bi bilo pričeti takoj, ako nočemo, da bo — prepozno!

Istra je izpostavljena vsakovrstnim elementarnim neugodam. Če je leto suho, vničuje suša vse pridelke; če je leto mokro, pa spremlja deževja tudi toča. Pomagaj si človek. Živi, če moreš, ob takih okolištinah! Podpora, ki jo sicer dele o takih prilikah v lažanje bede, ki se morda včasih doždeva še precej izdatna, ne hasne nič, ker je to le mrvica za lačnega človeka in ker je po številu premnogo prizadetih. Zato bi bilo potrebno, ustanoviti deželno zavarovalnico proti elementarnim neugodam. O tem imam že sestavljen nekaj načrt, o katerem pa ne trdim da je popoln, a podlaga bi bila morda vendar dana. Ko bi deželni zbor deloval, bi poseben odsek lahko to preudaril in bi se morda obrnil še do češkega deželnega odbora, ki bi mu poslal v pogled takmošnji tozadevni zakon, ker tam že obstoji baje taka zavarovalnica. Za Istro bi se uredil tak zakon na podlagi tega in onega ter prikrojil po naših razmerah. Tudi v štajerskem dež. zboru so razpravljali o taki zavarovalnici, a ni mi znano, če se je uveljavila.

Dalje bi v posebnem odseku preudarili, ali in kako bi se dalo istotako ustanoviti deželno zavarovalnico proti požaru. Istrski posestniki in gospodarji naj bi bili primorani, zavarovati se pri svoji deželni zavarovalnici; za druge kraje bi skrbeli dotični zastopniki. Menda nesejo vse zavarovalnice velikih dobičkov, ki hodijo po velikem v žepu nenasišnim židom in pa srečnim — židovskim kristjanom. Zakaj bi ne imela tužna Istra takih dobičkov? Koliko inteligentnih domačinov bi prišlo do službe in zaslužka!

Glasom uradnih podatkov iz l. 1900 je v Istri ničmanj nego 178,180.000 m² zemeljske površine, ki ni podvržena davku. — Ako bi bila vsa ta površina le reven pašnik, bila bi gotovo obdačena, ker vemo, da se z nakladanjem davka ne štedi rado. Iz tega sklepam, da je ves ta svet tako pust in prazen, da bi ga lastniki prav lahko pogrešali. Zato naj se ves ta svet pogozdi, v kolikor se da, s primernim in vspevajočim drevjem. Ako računimo, da bi zrastle na vsakih dveh m² po eno drevo in da bi bilo čez 20 let vredno vsako drevo povprečno po eno krono, bi ta sedanja istrska puščava prinesla tužni Istri čez 20 let do 90,000.000 K. Se burja bi se ustrašila teh milijonov!

Istrski pašniki in planine (1.586,850.000 m²), ki so podvrženi davku, so tako pusti, da bi polovico teh prav lahko prištevati med ono površino, ki ni podvržena davku. Na tej polovici bi lovor gotovo dobro vspeval. Le pogledimo Opatijo in drugam, kako raste to drevje in grmovje! Poleg tega, da se lovorjevo perje drago prodaja, olepšavajo tudi njegovi gozdovi vso okolico. Recimo, da donaja vsako lovorjevo drevo povprečno za pet stotnik vrednosti na leto, prihajalo bi v deželo s to igračico vsako leto do 40,000.000 kron!

Naša dežela ima dokaj smokev, ki jih ubogi kmet večkrat s težavo prinaša ali dovaža v mesto samo zato, da mu jih tržni

komisar meče v vodo ali na smetišče. Največkrat jih prodaja po kroni cent, če jih noče spraviti s težavo zopet domov. Se vé, da se bode komu zdelo smešno, da se govori tu o revnih figah. Toda naj minejo enkrat časi, ko se je vedno le vpilo v lepi obliki, da je treba kmeta rešiti, a je ostajalo le pri tem in je kmet prihajal še na slabše. Istra bi mogla biti pravi bajen rajski vrt; to bi lahko dosegli v deželi, kjer vspeva celo južno sadje! Ako torej kmet ne more prodati svojega pridelka niti po kroni cent, poskrbimo, da bo znal pripraviti smokev tako, da jih bo prodajal suhe, in sicer po 20 in več kron cent.

Istotako je mnogo drugega sadja, ki kmetu malo ali nič ne hasne. Dobiti bi mu bilo strokovnjaka, ki bi ga naučil, kako je sadje konservirati ter bi mu našel in pokazal odjemalca. Ali ni razkrit v tem drag zaklad, ki je bil zakopan vsled nebržnosti deželnih očetov? Tudi naj bi dajal nagrade za najlepše sadje ter delil med posestnike plemenite vrste sadnih dreves. To bi vam bila še-le koristna tekma!

Lega in podnebje Istre kaže na kultiviranje zgodnjih pridelkov, ki še najbolj zaletajo, zlasti zato, ker dozorevajo, predno pritiska suša. A zopet ima tu naš kmet smolo, ker zgodnjih pridelkov ne more vnovčiti. Nujno potrebno bi bilo, da bi izdelali načrt, po katerem bi bila stvar organizovana tako, da bi pridelke naravnost eksportirali na določene kraje.

Ljudsko štetje.

Poziv.

S Kontovelja. Zaupnik pol. društva „Edinost“, zahteva od dotičnika med drugimi zaupniki, ki je povodom ljudskega štetja zabranil svojem očetu, da bi dal vpisati slovenski občevalni jezik in ni hotel v ta namen ni dovoliti na novo izpolniti pole, naj se oglasi in opraviči svoje postopanje. Ako ne stori tega, pridemo na dan z imenom.

S čem se čutijo provocirane!!

Aleksander Žagar, bivajoči v ulici Molin grande št. 9, je imel pri sebi na stanovanju regnicola Ivana Nao. V smislu zakona o ljudskem štetju mu ni zapisal nikakega občevalnega jezika. Ker pa zna Žagar samo slovenski pisati, je seveda tudi naznailno izpolnil v slovenskem jeziku in temu dosledno je zapisal tudi krstno ime svojega stanovanca po slovenski, namreč Ivan. Radi tega so ga zvali na sekcijo v ul. Giuseppe Gatteri. — Tu so ga prijeli z vs. osornostjo, češ: „Kako si upate kaj tacega, to je provokacija? In potem še govorite Slovenci, da mi Italijani provokujemo? Vi Slovenci provocirate?“

Žagar je odvrnil povsem pametno, rekši: „Če je kak Slovenec v kaki laški družini, ga gotovo vpisujejo v svojem laškem jeziku, ne da bi bila to provokacija.“

Gospodje niso vedeli drugega odgovora, nego da so vsi mrmrali in da so z rudeče tinto napravili iz Ivana Giovanni.

Torej sedaj vemo, če Slovenec rabi slovenske besede, kadar slovenski piše, je to — provokacija!! Potem pa jim mi res ne vemo pomoči in naj le izvole vzeti naznanje, da bodo doživljali še mnogo in vedno več taci „provokacij“. Politika, ki vidi za se krivico že v tem, da kdo drugi vrši svojo — pravico, je politika desperadov.

Domače vesti.

Izjava. V svoji današnji seji, katere so se udeležili tudi gg. slovenski mestni svetovalci oziroma dež. poslanci, ki niso odborniki političnega društva „Edinost“, je podpisani odbor vzel na znanje poročilo g. državnega poslanca dra. Otokarja Rybára o njegovem postopanju v poslednji fazi italijanskega vseučilišnega vprašanja, kakor tudi o priliki pasivne rezistence tržaških drž. uradnikov.

Vsi navzoči so enoglasno odobrili postopanje g. dra. Rybára. Podpisani odbor — najodločneje zavračajoč napade od slabo poučene ali zlohotne strani — ponavlja tem potom gosp. poslancu izraz popolnega zaupanja v njegovo delovanje, ki je, v soglasju s programom političnega društva „Edinost“, vse posvečeno koristim njegovih volilcev in tržaškega Slovenstva sploh. TRST, dne 27. februarja 1910.

Odbor političnega društva „Edinost“.

Vodja zaderske policije. Danes odpotuje iz Trsta naš domačin višji policijski komisar gosp. dr. Alojzij Gustin, da nastopi mesto vodje novoustanovljenega državnega policijskega urada v Zadru.

x Pomnožitev prebivalstva v vsej Evropi od leta 1810 do 1910 znaša okoli 150 po sto. V sto letih je narastlo prebivalstvo: na Francoskem samo 18 po sto,

v Rusiji 200 po sto, na Angleškem 180 po sto, v Nemčiji 122 po sto, v Belgiji in na Holandskem 280 po sto. Največji prirastek izkazujejo Združene države severno-ameriške, in sicer 1505 po sto.

Seveda je pripisovati to velikansko pomnožitev pred vsem priseljevanju v zadnjih 100 letih. Ni možno trditi, da se bode prebivalstvo tudi v prihodnjih 100 letih v isti meri množilo v posameznih državah, kar kažejo števila zadnjih sto let.

Leta 1801 je imela Evropa 175 milijonov prebivalcev, danes šteje 438 milijonov. Najmočnejši narod pričetkom 19. stoletja je bila Francija s 33 milijoni prebivalcev. Imela je največ prebivalcev izven Rusijo s 36 milijoni.

Razne male države, ki tvorijo sedanjo Nemčijo, so imele skupno komaj 25 milijonov prebivalcev. Avstro-Ogrska je imela približno isto število, Angleška pa nič več nego 16 milijonov.

Veliki ples narodnega delavstva, ki se vrši danes, na pustni torek, obeta biti res krona vseh letošnjih pustnih prireditev tržaškega Slovenstva. Ne samo, da se dobitki za loterijo, naklonjeni od prijateljev našega delavstva bolj in bolj množijo, ampak tudi prireditelj sama obeta biti sijajna. Omeniti moramo, da bo na galeriji postavljen poseben bufet, kjer se bodo po zmerjih cenah prodajali vsakojaki pristni likerji. Srečke za loterijo se bo tudi med plesom prodajalo.

Povedano bodi, da bodo izžrebane številke naznanjene še le v prvih dneh po plesu; ni torej potrebno, da pride tudi na ples, kdor je kupil srečko, kajti na tem se bo številke samo izžrebalo. Dobitke se bo pa delilo — kakor omenjeno — prve dni po plesu. Ples traja od 6. ure zvečer pa do petelinovega klica. Upamo, da bo to slavno občinstvo, v prvi vrsti pa naše delavstvo, v mnogobrojnem številu posetilo to zadnjo pustno prireditev tržaškega Slovenstva. Osobito še, ker se je veselični odsek NDO. v polni meri potrudil, da mu omogoči, kolikor mogoče, pravo, pristno, veselo in zabavno slovo od pustnega ranjanja in veselja — — —

Drevi torej vsi na slovo od pusta v „Narodni dom“!

Dražba lepega posestva v Dornbergu-Zaloščah. V četrtek dne 2. marca t. l. bo na licu mesta v Dornbergu dražba nekdanj občevalnemu pok. Francu Poljšaku lastnega posestva. Poslopje leži ob cesti proti Batujam, 8 minut od Dornberga na griču s krasnim razgledom po Vipavski dolini. Zraven spadajo velik vrt in lepi vinogradi v najboljšem stanju. Posestvo je cenjeno na K 32.843 in se bode prodajalo na licu mesta v Dornbergu. Najmanjša ponudba je K 18.133.—

Ker je to posestvo eno najlepših v Vipavski dolini, kar se poslopja in lege tiče, opozarjamo na to priliko občinstvo.

Hoče ostati Kalabrez! Prejeli smo: Slavno uredništvo! Sklicevaje se na §§ 5, 835, 945 pustnega zakona, zahtevamo, da z ozirom na vest, ki ste jo priobčili v „Edinosti“ od minulega petka, pod naslovom „Ostati hoče — Kalabrez“, priobčite točno na pustni torek letošnjega leta sledeči popravek:

Ni res, da sem jaz še-le postal Italijan, res je pa, da sem se jaz le vrnil v naročje matere Italije, kateri so se bili moji predniki izneverili.

Res je dalje, da sem se takoj, ko sem se začel sramovati, da bi bil Slovenec, obrnil na slovečega profesorja zgodovine dr. Friedjunga na Dunaju. Dr. Friedjung mi je tudi dokazal na podlagi dokumentov, da so moji predniki prišli na Kras iz Ogulina na Hrvaškem. Ker je takrat po uradih na Krasu bila italijanscina uradni jezik, so moje prednike pisali iz Ogulina na Hrvaškem. Zato sem se obrnil na slavnega zgodovinarja Hortisa, ki je, kakor znano, še bolj slaven nego Friedjung. Res mi je slavní tržaški učenjak dokazal, da sem potomec onega Conte degli Ugolino, o katerem govori Dante v svoji „Divini Comedii“ kjer pravi:

V peklju (Inferno): „Tu dei saper, ch'io fui il Conte Ugolino!“ Iz tega se torej razvidi, da sem jaz pristno florentinskega (in ne kakor pravi „Edinost“ kraško-kalabreškega pokolenja!) in sem torej storil le svojo dolžnost, da sem zapisal za Italijane sebe in svojo družino.

S primernim pustnim pozdravom bilježim Alojzij Dugulin, (podpis falsificiran).

Opomba uredništva. Gori omenjeno temeljito pojasnilo nam je seveda popolnoma zaprlo sapa in mi moramo kar lepo molčati. Vendar pa ne moremo kaj, da ne bi o tej priliki omenili, da smo doznali, da je gosp. Dugulin že vložil prošnjo na pusta, kakor kralja norcev (med katere pa g. Dugulin

Danes zvečer vsi na veliki : DELAVSKI PLES : v dvorani „Nar. doma“.

seveda ne spada!) da bi mu zopet podal pravico do grofovin. Pust ustreže brez-dvomo tej prošnji. Tržaški Italijani bodo gotovo zelo ponosni na tega svojega novega pustnega grofa. Mi jim iskreno čestitamo.

Slovanska Čitalnica opozarja vse one, ki mislijo vzeti lože za prihodnje slavje v soboto 4. t. m., da je na razpolago 16 lož. Lože vstopnice in sedeži so v predprodaji pri g. Bičkovi v „Nar. domu“.

Vrdeljski rodoljubi izlete v sredo popoldne v Dolino. Odhod ob 1. uri popoldne iz vrdeljskega „Narodnega doma“. Prijatelji nedolžne zabave in „mecen“ dobro došli!

„Edinost“ se prodaja na novo po tobakarnah: ulica Acquedotto št. 50, ulica Giulia 44 in ulica Istria nasproti novi šoli.

XLVII. redni občni zbor „Matice Slovenske“ se bo vršil v nedeljo, dne 5. marca 1911 ob 10. uri dopol. v Ljubljani v veliki dvorani „Mestnega doma“, Vrsta razpravam:

1) Predsednikov govor. 2) Letno poročilo tajnikovo za dobo od 15. marca 1910 do 1. marca 1911. 3) Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1910. 4) Poročilo 3 računskih presojevalcev. 5) Poročilo blagajnikovo o proračunu za l. 1911. 6) Volitev 3 računskih presojevalcev. 7) Dopolnilna volitev v odbor. (Po § 12. al. 5. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gospodje: Dr. Fr. Detela, Peter vitez Grasselli, dr. Fr. Kos, Luka Pintar, dr. Lovro Požar, Ferdinand Seidl, Andr. Senekovič, Ivan Sušnik, Ivan Subić, dr. A. Ušeničnik. V odboru pa še ostanejo gg.: Dr. Bezjak Janko, dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški, Dimnik Jak., Finžgar Fr., Gangl E., Govekar Fr., dr. Gruden Jos., dr. Ilesič Fr., Koblar Anton, Koder A., dr. Lončar Dragotin Maselj Fr., Milčinski Fr., dr. Mohorič Fr. dr. Murko M., dr. Opeka M., Orožen Fr., Perušek R., Pleteršnik M., dr. Poljanec L., dr. Sket J., Svetec L., Škerbinc S., dr. Šlebin-ger J., dr. Tavčar I., dr. Tominšek Jos., Trstenjak A., ing. chem. Turk, dr. Zbašnik Fr., Zupančič Vil.). 8) Samostalen predlog g. prof. Jos. Westra in samostalen predlog g. dr. J. Lokarja. 9) Slučajnosti.

I. poluletnik „Edinosti“ 1910, ki si ga je svoječasno izposodil v našem uredništvu neki gospod, še ni vrnil. Zato je isti naprošen, da ga vrne nemudoma.

Tržaška mala kronika.

Vrsta javnih nasilij. Predsinočnjem ob 3. uri je dninar Alojz Vascotto, star 21 let, slavil svoj mali — pijanski — pust. Tuil je po ulici Crosada kakor lev v Sahari. Redar ga je večkrat zamen opozoril in slednjič, ko ga je minila potrpežljivost, ga je aretiral. Vascotto pa ni bilo to prav nič po godu in postavil se je v bran, kakor da bi šlo za življenje in smrt. Končno so ga vendar privedli na inspektorat, sicer ne tako gladko, ker je redarja po poti traktiral s pestjo. Pred inspektorjem je zopet tuil in kiel — dokler ga niso vtaknili v luknjo.

Viljem Klarič, 32-letni dninar iz Trsta, je predsinočnjem v neki gostilni v ul. Salice razsajal, pobil par oken in povrh še ni hotel plačati pijače. Ko ga je redar tiral na policijo, je natakard sledil obema, da bi pričal proti razsajalcu. — Ta pa se je na enkrat obrnil, in zakadil tak sunek s pestjo v trebuh natakardja, da se je ta-le kar zvijal od bolečine. Na policiji se ni hotel možakar spominjati na nič.

Rajmund Rusjan, 23-letni težak iz Trsta, se je tudi predsinočnjem po ulici Madonnina produciral s svojim „šusterbasom“. Na poziv redarja je pričel tuliti še bolj nečloveško. Ko pa ga je redar aretiral, se je postavil v bran, obsipal je redarja z najbolj umazanimi psovskami in le po dolgem naporu je bil užgan.

Tudi pri zaslišanju je bil skrajno aroganten.

Koledar in vreme. — Danes: Roman op. — Jutri: Pepelnica. Začetek 40. dan-skega posta.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 11° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno s padavinami. Zmerni vetrovi.

Društvene vesti.

Učiteljsko društvo za Trst in okolice ima važno odborovo sejo — v svojih prostorih — v četrtek, dne 2. sušca ob 5. popoldne. Naprošeni so vsi odborniki, da se je udeležijo polnoštevno, ker je to zadnja seja pred občnim zborom.

Sokolski plesni venček se vrši danes zvečer v sokolski telovadnici. Na to prijateljsko prireditev se pride lahko tudi v narodnih nošah.

Maskirani plesni venček priredi v svojih prostorih v ul. sv. Frančiška z odsek „Trgovsko-izobraževalnega društva“, danes zadnji dan pusta. Ples prične ob 6. uri zvečer in bo trajal do 2. ure jutraj. Svirali bo salonski orkester in sodelovala bo tudi saljiva pošta. Na venček pride tudi gospod Karneval z vso družino. Vstop je dovoljen le dostojnim maskam.

Zveza jugoslovanskih železničarjev vabi vse odbornike na zelo važno izredno odborovo sejo, ki bo danes dne 28. februvarja točno ob 7. uri zvečer.

Odbor Z. J. Z. **Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov** ima v nedeljo 5. marca ob 4. popoldne v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ v Trstu svoj III. redni občni zbor.

Delavsko konsumno in obrtnijsko društvo „Jadran“ pri sv. Jakobu, ulica Industria št. 657, naznanja slav. občinstvu, da priredi danes na pustni torek zabaven večer, na katerem bo sodeloval pevski zbor „Bratovščine sv. Cirila in Metoda“ od sv. Jakoba. Začetek ob 8. uri zvečer.

Pevski zbor „Bratovščine sv. Cirila in Metoda“ pri sv. Jakobu vlijudno vabi svoje stare in nove pevce, da redno zahajajo k pevske vaje, ki se vrše vsako sredo in petek, a izjemoma ta teden v četrtek in petek zaradi pustnih dnevov in sicer ob 8. uri zvečer v prostorih gosp. Preloga. Sprejme se tudi nove pevske moči.

Nar. del. organizacija.

Vsi odborniki skupin svobodna luka (c. kr. javnih skladišč), Lloydovega arsenala in delavnic pri sv. Andreju imajo v petek, dne 3. marca t. l. skupno važno sejo v prostorih N. D. O., ulica Lavatoio 1, I.

Radi velikega plesa N. D. O. odpade današnja seja skupine pri Lloyd. — Istotako naznanja se vsem odbornikom in namestnikom, da odpade jutranja redna odborova seja, ki se bo vršila v četrtek ob navadni uri.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Danes repriza Gounodove opere „Faust“.

EDEN. Varijetetna predstava.

DAROVI.

— Na plesu, ki se je vršil v prid škedenjske podružnice, so preplačali vstopnino sledeči gg.: Merlak Mihael Fežek 2 K, Čujec Josip 2 K, Kenda Ivan 2 K, Šuman Josip 2 K, Ivanka Sancin-Vido 1 K, Merlak Bergamoto Anton 1 K, Sancin-Toč Florjo 1 K, Grahonja Anton 1 K, Ivanka Sancin Rošo 1 K, Grbec Josipina 1 K, Pahor Miloš 2 K in Može Josip 60 stot. — Ker se niso mogli udeležiti plesa so poslali sledeči gg.: Flego Ivan 2 K, Godina-Ban Ivan 2 K, Pe-lož Pavla 2 K, Godina-Fujo Ana 2 K, Milka in Mihael Sancin-Gapa 2 K, Sancin Antonija 1 K, Godina-Brdon Pepca 1 K, Godina Brdon Urška 1 K, Sancin-Čočo Ivanka 1 K, Sancin-Kotal Ivan 1 K, Flego Josip 1 K, N. N. 2 K, Sancin-Jadre Ivan 1 K, Sturman Peter 1 K, Bratuš Peter 1 K, Šuman Franjo 1 K, Godina-Maticle Ivan 1 K.

Isti podružnici sta darovala g. Anton Merlak-Bergamoto trgovca K 1.68 in g. Josipina Grbec 1 K kakor popust na jestvinah prodanih za kosila gojencev otroškega vrtca.

Pohvaliti je tudi g. Fonda-Rico Ivana in g. Godina-Ban Josipa, ki prodajata jestvine podružnici po znatno znižanih cenah. Odbor čuti dolžnost, da se pristočno zahvali vsem vrlim škedenjskim rodoljubom, ki vedno pomagajo, da podružnica kljub ogromnim stroškom (kajti podružnica daja vsaki dan kosilo 150—170 otrokom otroškega vrtca) dobro vspeva. Na gori omenjenem plesu je podružnica zopet pridobila 150 K. Živeli!

— „Šentjakobski mladini“ so nadalje darovali za srečanje sledeči gg.: Dragotin Hreščak butiljko marsale, Perhanc Jakob 2 butiljki vermouta, obitelj Schneider 1 vrč s pokrovom za pivo, N. N. 6 butiljk konjaka, N. N. 1 tehtnico, Križmančič & Breščak 24 parov nogavic, A. Dujmovič 1 steklenico sladkega vina, Rudolf 2 svečnika, Just M. 1 črniličnik in 1 toplomer.

Gospodarstvo.

Sladkorni kartel odpovedan? Glasom vesti, ki prihajajo iz interesiranih trgov, bo s 1. oktobrom t. l. odpovedan sladkorni kartel. Ako se to zgodi, bo padla cena sladkorja.

Književnost in umetnost

Die Slaven ein Urvolk Europas. — Pod tem naslovom je izdal c. in kr. major Martin Žunković knjigo, ki je izšla sedaj v šesti izdaji v zalogi Georga Szelinski na Dunaju.

Pisatelj dokazuje v svojem delu, da so Slovani prapravni narod Evrope. To dokazuje z mnogimi zgledi. On dokazuje, da nikakor ni res, da so se Slovani naselili šele v šestem stoletju v Evropi. Na podlagi raznih zemljepisnih imen itd. dokazuje pisatelj, da je vse ono, kar se je dosedaj pisalo o starih Slovanih, laž.

„Slavisches Tagblatt“ piše: Duh tega dela mora provzročiti novo, epohalno premembo v zgodovinskem čutu vseh Slovanov. Imeti mora za posledico, da se enkrat otresemo privzgojenega čutstva lastne manjvrednosti. Učne knjige o starejši zgodovini narodov treba pred vsem z ozirom na zgodovino Slovanov temeljito popraviti, ker še le

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gosp. profesorja dr. a H. Riedinger-ja

ravnatelja deželne porodilnice v Brnu

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Zadoščenjem Vam naznanjam, da sem dosegel v tem zavodu z Vašim izdelkom SERRAVALLOVO KINA-VINA Z ŽELEZOM (Vino di China Ferruginoso Serravallo) mnogo izvrstnih uspehov pri bolnicah, na katerih sem opazil hitro ozdravljenje. Priporočal je bom vsakokrat, ko se bo nudila prillka.

BRNO, 14. oktobra 1895.

Prof. G. RIEDINGER.



Odlikovana pekarna in sladščičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh.

Občinstvu, da ima Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi bliskoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, kroke itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Brezplačna postrežba na dom. — Priporoča se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem

Vinko Skerk : Trst

Večje podjetje sprejme takoj

dobro moč

za pisarno in potovanje

od 24-28 let, samec, krščanske vere, poznati mora nemški in slovenski jezik v govoru in pisavi ter praktično trgovsko izobrazbo. — Ponudbe naj se pošljejo pod: „Büro und Reise 2000“ :—

na anončno ekspedicijo: HEINRICH SCHALEK, Dunaj I.,

Wolfzeile št. 11.

Simić & Co. - Trst

ul. S. Anastasio 8-10

OBAVLJA

Agenturske in komisij. posle

Bavi se s prodajo kolonijalnega blaga in nakupom dež. pridelkov.

Oglase treba naslovljati na inzeratni oddelok „Edinosti“

G. De Vecchi & L. Skerl

nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga ovsa

klaje in otrobov.

SENO prve vrste po 7 K. Oves Ben po 17 K. Detelja po 7.50. Ogrski oves po 19 K. Otrobi „V“ po 15.50 K. — Po 100 kilogramov na malo za razprodajo.

Na obroke!

JAKOB DUBINSKY

Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE.

Cene brez konkurence.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici

Prodajalnica čevljev v Trstu vla Barriera vecchla 38

naznanja P. N. občinstvu v mestu in okolici, da ima vedno v svoji prodajalni VELIKO IZBERO vsakovrstnih čevljev za gospode, gospe in otroke. Dobi se tudi močne čevlje za delavce in težake vsake vrste in lastnega izdelka. Sprejemajo se naročila po meri in tudi vsakovrst. poprave. Zadruga izdeluje čevlje tudi za c. kr. vojno armado v popolno zadovoljstvo.

Goljufija v blagu in izdelovanju je izključena.

Priporoča se torej slavnemu občinstvu in okolici v slučaju potrebe, da ne zamude priti v nje prodajalno.

Prodajalna v Trstu, vla Bar. vecchla 38

Prodajalna v Trstu, vla Bar. vecchla 38

potem se bosta naša manjkajoča samozavest in tlačen narodni ponos zopet dvigala in oživljala, dokler prepičajo nauki te knjige vsakogar do najvišje planinske hiše, da je Slovan od pračasov tu stanoval, oral, sadi, sejal in žel — in ne oni, ki si je le na ponarejenih podlogah priredil opravičenje za zahlapčevanje Slovanov.

Tudi mi se na to velevažno knjigo še povrnemo.

Vesti iz Goriške.

x Pustni terek v Gorici. Letos bo pustni terek živahen. Osnovni se je odbor, ki priredi pustni korzo z avtomobili, ki jih je priglasičen dozda od 30—60. Vozili bodo od Telovadnega trga po glavnih ulicah skozi Travniki.

Nova društva. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novih društev „Glasbeno društvo Kraška sila“ s sedežem v Sežani; „Klub dram. diletantov“ s sedežem v Sežani; „Katoliško slovensko izobraževalno društvo“ s sedežem v Pliskovici (pol. okraj Sežana).

Občinske volitve v Štorjah. Pozivno na notico v „Soči“ dne 23. februarja št. 22 podajamo sledeče pojasnilo. Stvar je velikega gospodarskega pomena. Občina Štorje obsega dve davčni občini: Štorje in Kazlje.

Obdar se je županija Štorje ločila od županije Sežane, so se letni dohodki na užitnini stekali v blagajno za vsako davčno občino posebej.

V letu 1909 so upravičenci davčne občine Kazlje vložili utok na deželni odbor v Gorici proti občinskemu starešinstvenemu sklepu, tičoč se pobiranja užitnine za vsako občino za-se, češ, da bi se stekala užitnina v skupno občinsko blagajno.

Kdor pa pozna kolikor toliko naše razmere, upoštevajoč, da leži vas Štorje ob državni cesti, vsled česar prihaja semkaj mnogo več tujcev, nego v stranske Kazlje, da ima občina Štorje več dohodkov na na užitnini, nego občina Kazlje. Za leto 1909 so imele Štorje n. pr. približno K 1400—, a Kazlje komaj kakih K 500— tozadevnih dohodkov. Ker je vprašanje, kako naj se razpolaga z občinsko užitnino, odvisno od starešinstva in ker je deželni odbor utok zavrnil, so se ta potrudila, da dobijo večino v občinskem zastopu.

Dne 13. januarja 1910 so se izvršile nove občinske volitve s takim izidom, da so Kazeljci na zvijačen način pridobili 8 starejšin, a Štorje le 4. Proti temu so seveda vložili Štorjci utok, pa brez uspeha.

Dne 1. avgusta 1910. se je imelo konstituirati novo županstvo. Tozadevnih sej se pa manjšina ni udeležila, vsled česar je namestništvo razpustilo novo izvoljeni občinski zastop ter je naročilo, da se imajo vršiti nove volitve za vse tri razrede tekem 14 dni. Na podlagi starih volilnih imenikov so se vršile torej dne 16. t. m. nove volitve, katerih izid je tak, da biva 6 izvoljencev v Štorjah in 6 v Kazljah.

Izid bi moral biti ves drugačen. V tretjem volilnem razredu je v davčni občini Štorje kakih 50 volilcev več, nego v Kazljah. V drugem volilnem razredu je nekaj volilcev več v Kazljah, ali v prvem volilnem razredu je bila davčna občina Štorje v večini za eden, oziroma dva glasa. Izid v tretjem razredu je v prid davčne občine Štorje, izid drugega v prid davčne občine Kazlje, dočim je izid v prvem volilnem razredu za davčno občino Štorje vsega obžalovanja vreden, ker bi bili v tem razredu prav lahko pridobili vse štiri mandate, da nista štorska volilca Žiberna Pavel in mesar Marc Fran volila s Kazeljci.

Naj izve javnost, da je Marc pred mnogimi volilci izjavil, da nikakor noče biti voljen in da bo volil samo upravičence svoje rojstne vasi Štorje, ali na dan volitve se je izneveril ter je, hrepeneč po časti in morda tudi po županskem stolcu, izdal zapeljive volilce, ter tako prouzročil, da se žepi vsako leto za nekaj kronic zljajšajo štorskim davkoplačevalcem.

Naj le trditna rečena v „Edinosti“, da je volitev dobro izpadla, mi pa pravimo, da da nista dobila v svojem razredu niti enega štorskega glasu. Sodeč po razmerju med novoizvoljenimi starejšinami bomo imeli sicer kakega imenitnega gospoda župana v Štorjah, a užitnino zavoljo tega na nitki.

Več volilcev.

Vesti iz Istre.

Iz Kopra. (Vesela „Zvezda“ v korist slovenske šole). Ker je bil dne 18. t. m. v Trstu veliki Ciril-Metodov ples, ki se ga ni mogel udeležiti vsak narodnjak iz Kopra in okolice, bodi radi oddaljenosti bodi iz katerega bodi drugega razloga, je pa tukajšnje glasbeno društvo „Zvezda“ priredilo veselico s plesom na korist Ciril-metodove šole v Kopru. Zabava je napravila na občinstvo najugodnejši utis. Dvorana je bila polna gostov in prav lepo okrašena. Petje in tamburanje se je izvajalo z vso preciznostjo, tako, da se je občinstvo uprav naslajalo. Celo nekaj koperskih Lahov je prihitelo iz radovednosti in so, četudi nehoti, morali poh-

valiti zlasti tamburanje in petje. Veseloigra je vzbudila splošno veselje med občinstvom. Hvala gre vrlim domačim diletantom pod vodstvom gospoda Bričiča. Tudi mlado društvo „Branik“ iz Šmarij je prihitelo na pomoč in doseglo lep uspeh, kar je dokazal velikanski aplavz od strani občinstva.

Kvintet je izvršil svojo nalogo častno. Pol ure po veselici je začel živahen ples, na katerem smo se imenitno zabavali do zore.

Društvo „Zvezda“ je s to veselico pokazalo, da ni mrtvo, temveč da pridno deluje in se zaveda prevzetih dolžnosti. Zato treba izraziti laskavo pohvalo gg. predsednikom dru. Crnetu in Ječiču, gg. vodjema Valentiju in Trohi ter vsem sodelujočim članom, ki so z neumornim delom in trudom pokazali, da „Zvezda“ sveti močnejše nego kdaj in da ne ugasne nikoli več.

O tej priliki vendar ne morem kaj, da ne bi izrekel svoje obžalovanje na tem, da se inteligenca vse premalo briga za naše prireditve v Kopru, ki so vse le v dobrodelne namene.

Zverinjak na Brionih. Iz Pule: Kakor ste že omenili, otvori znani Hagenbeck spozornost z g. Kupelwieserjem na Brionih zverinjak. Z delom so že pričeli. — Že s prvimi transatlantskimi parniki dospejo baje sem prve eksotične živali. Že meseca maja bo na velikem travniku prirejen oddelek za 200 inozemskih ptičev in mnogo antilop. Potem zgradijo farmo za gojenje novej. Do leta 1912 bo baje zverinjak spopolnjen.

MALA POŠTA.

Ker so nam pošle vse številke lista od 15. maja, 25. aprila, 20. novembra in 11. decembra 1910 prosimo uljudno naše čitatelje, ako jih kdo ima, naj nam jih pošlje proti odškodnini. Upravništvo.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj in na oddelek.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da bom imel odprto gostilno na pustni terek do 4. ure zjutraj. Hinko Kosič, via Carradori št. 18. 292

Starejša gospa iz dobre biše, intel., skrbna, varčna gospodinja, brez otrok, ki ima več tisoč kron prem., se želi zopet poročiti s le starejšim značaj, in simpat. gospod. (nad 45 l.) iz boljših krogov, ki ima dobro stalno službo in si želi dobre oskrbe in prijet. domovanja. Le prav resne in neanonimne ponudbe naj se pošljejo na upravo tega lista pod kifro „STROGO TAJNO“ št. 349. 349

Akademični kipar Ivan Zajec ustanovil je svoj kiparski atelje v Trstu pri Sv. Ivanu (zraven cerkve) ter se priporoča svojim cenj. sorojakom na vsa v to stroko spadajoča naročila. 338

Dobrodoča gostilna se odda v zakup. Zastava se kavcija. Naslov pove Edinost pod št. 350. 350

Pekarna se odda v najem proti kavciji. Poroceni imajo prednost. Kje pove Edinost pod št. 351. 351

Na obroke (mesečne ali tedenske). Moške obleke, blago za ženske, dečki. Levi, Trst, ul. Antonio Caccia št. 6, I. nadst. Edini dober kup za plačila na obroke. 354

Trgovina jestvin sprejema vajenca. Tedensko plačilo. Svoja hrana. Naslov pove inzeratni oddelek Edinosti. 344

Imam okolu 8 hl prav izvrstnega, sladkega prosekara na prodaj. — Oglasiti se je na Opčinah pri R. Malalanu. 300

Zajci sivi, belgijske pasme, se prodajo. Šmarje pri Sežani, gostilna. 336

Iščem kovača delavca zmožnega tudi podkovati konj in volov. Plača po dogovoru. Službo je nastopiti takoj. Zglasiti se pri Lovru Prašnikarju v Dekaniji pri Kopru. 328

Svetlo in likano perilo. Kdor hoče svetlo in likano perilo, naj se obrne na zavod F. Samokov v Trstu, ulica Cecilia št. 14, pritličje. Telefon 22-69. 2003

Hlev za 15 konj se išče takoj. Kdo išče pove „Edinost“ pod št. 324. 324

Stanovanje s 4 sobami in z vrtom se išče kje v Škorklji. Ponudbe na ina. odd. „Edinosti“ pod „Antonovič“. 317

Antonio Alberti zavod za izdelovanje in barvanje kožuhovine — Trst, ulica Ponizana 665, Telefon 23—56. Zaloga in bogata izbira vsakovrstnih kožuhov. Prevzema naročbe in vsako popraviljanje. Čisti in pere vsako vrst kožuhovine. 4575

ZALOGA DALMATINSKEGA VINA

(lastni pridelek iz Jesenic pri Omišu) 355

Filip Ivanišević - Trst ulica Valdirivo št. 17. — Telefon št. 14-05.

Prodaja na drobno in na debelo.

GOSTILNE: „All'Adria“, ulica Nuova št. 11 in „Ai fratelli dalmati“, ulica Zudecche št. 3, v katerih toči svoja vina I. vrste.

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl v ulici Istria št. 8

veliko pekarno in sladčičarno

opravljeno po najmodernejšem sistemu, v kateri prodajam svež kruh 3 krat na dan, — ter razne sladčice, biškote in likerje. — Za obilen obisk se priporoča

Josip Fabjan.

Al. Repič - Trst

ulica Madonnina št. 5.

Avt. meh. delavnica za upeljavo vode in plina. Brizgalnice in posebni aparati za preskrbo s pitno vodo na pritisk (brez vsake pripomoči), zaloge za dvorce, zdravilišča, in sploh za kraje, kjer manjka upeljava vode na pritisk. — Prodaja mrežic in cilindrov. — Sprejemajo se vsakovrstna kleparska dela. Delavnica za popraviljanje. — Načrti in proračuni na zahtevo po nizkih cenah.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

: zobozdravnik : | koncesij. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Krojačnica za civiliste in vojake ..

Franjo Polanec

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n. Priporoča se slavnemu občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmernе.

Kdor odpotuje

naj se preskrbi z vsem potrebnim v novi trgovini D. ARNSTEIN „All' Alpina“ v Via Sebastiano št. 7. Bogata zaloga zadnjih novosti, kovčkov, torb, torbic, športnih potrebščin itd. MLUVI ČESKY!



Zagrebski

Franck

kot lovarniško znamenje

priporočujemo najboljši pridatek kot priznana za kavo!

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poroštvom. Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I n. — (uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obreštuje 4 1/2 %

Rental davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave

po 5 1/2 %, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. 0 0 0 0 0

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno - hranilnični račun 816 004.

ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navajštediti svojo deco.

Na Opčinah!

Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: krste, vence, voščene sveče itd. itd.

Ima zastopstvo Novega Pogrebnege Podjetja iz Trsta, Corso 49. Sprejema naročila pogrebiv itd. itd.

JOSIP MRZEK, Opčine št. 170.

Čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst

VIA BARRIERA VECCHIA ŠT. 10 (NASPROTI SLADČIČARNE GATTI)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blago izvrstno in cene zmernе.